

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam.

III. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy óra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Szerda, október 9.

HÁBORU ELŐTT.

Egy borzalmas feszültség tépi a népek idegeit Európaszerte és lojtó aggodalmak sírokkója állítja el, vágy teszi legalább is akadozóvá a munkás, békes, dolgozó élet lélekzetvéletét. Odafent a Balkánon még csak csörtetnek a kardokat a nekivadult — vagy nekivadított négy királyok, de például a Bözörczén már dühöng a háboru, már zivatar van, rémület, káosz, összeomlás. A papírosok már füstölögnek, egy csomó ember már elesett, egy csomó már meglátta a hadisarcot.

Lesz-e háboru a Balkánon, vagy nem lesz és ha lesz, csak a Balkánon lesz-e, azt ebben a pillanatban ki tudná megmondani? A diplomataik olyan hangon beszélnek, ami azt mutatja, hogy már nem őrzik, hanem már mentik a békét, amely fölött nagy lánggal és még nagyobb füsttel ég a tető. Sikerül-e vajjon csakugyan megmenteniök? Ha valóságosan is annyira egy akaraton vannak a hatalmak, amennyire a kommunikék a békéért való rajongás narmóniáját hirdetik, akkor a siker kétségtelen. De kétségtelen az is, hogy ebben az esetben a dolgok nem is fejlődhettek volna idáig. Sokkal könnyebb mesterség lett volna ezt a bajt, ezt a veszedelmet megelőzni, mint most már elnyomni.

Amiben mi, a békét őszintén sőt várgó polgárság bizakodunk, nem a hatalmak jóakarata, hanem a dühöngők — képtelensége. Tudvalevő, — miszerint minden háboruhoz három dolog kell: pénz, pénz és pénz. Pénz pedig sehol sincs olyan kevés, mint a Balkánon és kölcsönt meg másra sem kapni ma, nem hogy verekedésre, meg puskaporra. A balkáni hősök — mint a táviratok jelentik — hasztalan kopogtatnak a párisi bankok ajtaján, már pedig ezek az ajtók azok amelyek ma a békét őrzik, természetesen addig, amíg egy veszes varázsszó föl nem pattantja őket.

A készülő nagy balkáni dráma előtt egy nagy kérdőjel meredezik az ámuló, meglepett népek elé. Miért indul ez a dráma? Ki rendezi? És miért rendezi?

A világ csak azt látja, hogy a balkáni «négy királyok» belefújtak a harci kürtbe és egyébként is borzasztó nagy lármát csapnak. De, hogy ki a karmestere ennek a harci indulónak, azt nem tudja és nem látja senki. Talán még Bécsben sem tudják...

Hazugságok.

Igenis hazugságokkal láplálnak bennünket. Háromszáz esztendő óta minden hazugság, ami az életünkért, a vérünkért, hazafias befeláldozásunkért az ölnökbe hull. Hazugság az is, hogy van alkotmányunk; hazugság, hogy Ausztriával egyenjogú állam vagyunk; hazugság minden, ami megtevéstésünkre siet. Jó médiumok vagyunk mi! Felülünk ezeknek a fertelmes paráználkodásoknak, ezeknek a minden emberi érzéket undorodásra keltő csuf játéknak — és hisszük, hogy mindezt egy szeob jövő kívánja így. Hiszük...!

Nem Peturánoskodunk és mégis kitör belőlünk a méla rezignáció: Hát miért kell ennek így lenni? Hát miért nem lázad fel minden emberben minden kis csöpp, ami magyar? Hát hol van az az ősi buzogány, amely százszoros vért kívánt minden csöpp magyar vérért?

Mindenünket odaadtuk. Ha kell, parommodra megyünk a vágóhídra, feklés zenével hozsánnáunk az alkotmány hóhérainak, nemzeti hősnek tesszük meg Tiszát az ő Pavlikjajával; hiszünk mindent azoknak, akik csak hazugságokkal lápláltak háromszáz keserves évek óta... mindent hiszünk mi szegény jobb sorsra érdemes derék kuruc magyarok.

Hivők vagyunk! Ez a mi tragédiánk. Mert hogy Tisza egy nagy, egy hatalmas osztrák-magyar ésszmonarchia hive, az bizonyos! Mert hogy Tisza ádáz ellensége fent és lent annak, ami eszékz lehetne a magyar önállóság kivívására, — az százszor biztonságosabb. Ez az ő hite! Jövőnkét, boldogságunkat csak az ésszmonarchiában, Ausztriával karöltve látja. És ezért a megrögzött fanatikus hitéért feláldozza magyarságunkat. Még az ősi alkotmányunkat is. Aki vele tart, ám csak menjen utána, lám gyönyörködjek a césári tépályban, mely telperzsel, elemészt mindent és hangsúlyozva mindent: ami nekünk szent volt, lelkesítő, szép, ideális és magasztos volt! De hát miért hiszünk mi ezeknek a csuf hazugságoknak? Miért me-

gyünk parom modra a vágóhídra és miért tesszük meg nemzeti hősnek Tiszát az ő Pavlikjajával?

Magyarok! Itt tenni kell! Itt nyomatékosan tenni kell! El kell tartosítani a férgeket, ki kell operálni a rothadt fekélyeket, kéngyszerzabonyba kell öltöztetni a tébolyt. Itt nagy, hatalmas műtetre van szükség; itt egészséges levegő kell!

Mindent feláldoztunk és mindent elveszítettünk. Rossz játékosok voltunk, — mert hivők voltunk. Azt hittük, becsületes partnerrel van dolgunk, de most látjuk, hogy hamis játékos keveri a kártyánkat. És ez a hamis játékos Tisza, aki hazafias álarc alatt tör mindenre, ami nekünk magyaroknak szent volt, mint az őslári szentség!

Petur bán azt mondta: — Jó éjszakát magyar! De előbb azt mondta Petur bán: — Üsd az orrát magyar, ki bántja a tied!

m. j.

A béke felé?

(Elmult a veszedelem. A porta megoldja a reformokat.)

A francia fővárosból az a hivatalos értesítés érkezik, hogy Ausztria-Magyarország csekély módosítással, amelyhez utóbb az orosz külügyminiszter is hozzájárult, elfogadta a francia javaslatot. Anglia sem támaszt már kifogásokat ellene és ezzel háladéktalanul megindulhat a hatalmak közös és egységes akciója a háborus veszedelem elhárítása céljából. A francia javaslat, amennyiben a Balkán status quojának megővését és Törökországban korszerű alkotások létesítését célozza, bizonyára megtelej annak a hagyományos politikának, amely a Balkánon tiszteletet és tekintélyt szerzett monarchiáknak. Megnyugvással kell tehát fogadni, hogy Oroszország maga is edmozdította az ily alapon való megegyezést. Csak azon csodálkozunk, miért kellett oly

sokáig tanakodni a közös akció módjait, amikor minden érdek a gyors cselekvést követelte. Két héttel ezelőtt részoríthatták volna Törökországot a sokszor megígért alkotások teljesítésére, anélkül, hogy megáléziák volna és a Balkán-államok is visszaretentek volna haderejük mozgósításától. A hatalmak most már a Balkán-államokkal szemben kisebb nyomatékkel léphetnek fel, mert sok okuk van azoknak azt hinnük a közös akció elé tolt és most szerencsésen elhárított akadályokból, hogy Oroszország nem szívesen csatlakozott a békeakciónak francia részről ajánlott módjaitához és adott helyzetben számíthatnak támogatására, bárhol fogadkozik is most a többi hatalmakkal együtt, hogy még egy rájuk nézve győzelmes háboru esetén sem enged hozzángulni Törökország integritásához.

Igaz, hogy az olasz-török béke közeli perpektuájása is kijózaníthatná az apró Balkán-államokat, de Szófiában csakugy, mint Belgrádban és Athénben a népszavazás lett urrá, ameyl ellenállhatatlanul sodorja az egyenlőtlen erők rettenetes mérkőzésére a Balkán népeit. De azért még is igen nagy jelentősége és értéke van a francia javaslat elfogadásának, mert ha a hatalmak egyöntelű akaratára nem is tudná megakadályozni a háboru kitörését, arra lesz elég ereje, hogy a véres mészárlást a Balkán-félszigetre lokalizálja.

A hatalmak megegyezésének híret nyomon követi a tegnapi nap másik nagy eseménye: Törökország hivatalosan bejelent a reformokat, Törökország ilyenformán látszólag spon tánt, de mindenesetre a hatalmak megegyezésének hatása alatt a maga részéről megtette azt a józan lépést, amely egyik feltétele a veszedelem elhárításának, a béke megővésének és vele Európa nyugalmanak. Ezzel mindenesetre megkönnyítette a hatalmak béke-munkáját a Balkán-államoknál. Hogy lesz-e annak ott eredménye ez az az izgató kérdés, amelyre még ma sem lehet határozottan válaszolni. Annyi eredménye a nagy nord erejű hivatalos török bejelentésnek már is van, hogy Európa népei meglát kezdenek bizni a béke tennmaradásában.

Elmult a veszedelem.

Bécsből jelentik: Jól értesült diplomáciai körökből jelentik Poincaré javaslatát Berchtold gróf változtatásával együtt a nagyhatalmak már elfogadták. A Konstantinápolyban és a Balkán-államok fővárosaiban teendő lépések módját Franciaország fogja megállapítani, mert a kezdés is tőle

Az őszi idény beálltával ajánljuk Szabó Miklós

férfi- fiu- és gyermekruha nagyruházat Debreczen Plac-
utca 19. (az Alföldi tak. szemben), hol az összes őszi férfi-
és fiuruhák, felöltők, raglának, télikabátok stb. stb. a legfino-
mabb és legjobb minőségben a legolcsóbb szabott árak mellett
szerezhetők be. **Telefon 10-64.**

indult ki. Remélik, hogy a Balkán-államoknak lesz annyi eszük, hogy a nagyhatalmak lépésével meg legyenek elégedve, mert további áldozatok nélkül megkapják Törökországtól mindazokat a reformokat, amelyeket követelnek, annál inkább, mert Törökország statuskvójának fennmaradása a hatalmak Balkán-politikájának feltétlen alapelve. A Balkán-államoknak semmi kilátásuk sincs arra, hogy Törökország rovására területi nagyobbodást kapjanak és ezért azt hiszik, hogy a béke fenntartása nem reménytelen. A diplomata körök sem adják fel azt a reményt, hogy Bulgária mégis le fog szerelni, mielőtt meggyőződik róla, hogy a kívánt törökországi reformokat háború nélkül is ki lehet eszközözni.

Pétervárról jelentik: A pánszláv Szvjat értesítése szerint Witte gróf Párisból azt táviratozta, hogy Törökország engedett Oroszországgal és Franciaországgal barátságos felszólításának, hogy emélfogva a háború veszedelme elmúlt.

A nagyhatalmak a békéért.

Párisból jelentik: Anglia csatlakozik a Franciaország által formulázott javaslatokhoz a nagyhatalmaknak a balkáni államoknál és Törökországnál való közös akciója dolgában. Angliának az a véleménye, hogy helyesebb lenne Oroszországra és Ausztriára és Magyarországra bízni a feladatot, hogy Európa nevében Szófiában, Belgrádban, Athénben és Cetinijében közbelépjen. A Törökországnál teendő lépés Konstantinápolyban együttesen történék.

A «Köin. Ztg.» jelenti Berlinből: A hatalmak a portánál és a balkáni államoknál nyilatkozatot fognak tenni, amelynek tervezete már körvonalazva van. Ezidő szerint mind a hat nagyhatalom hozzájárulását igyekeznek megnyerni a tervezethez. Vajjon a nyilatkozat megtevése, mint a nagyhatalmak együttes lépése fog-e megtörténni, vagy Oroszország és Ausztria és Magyarország, mint legkiszélsőbb érdekeltek hatalmak a nagyhatalmak nevében megpízást kapnak, még nincs eldöntve. Ha a nyilatkozat megtevése még az elhessegeskedés kitörése előtt történhetik a balkáni államoknál, idő lesz nyerhető, mely a béke fenntartása érdekében használható is.

A porta megadja a reformokat.

Konstantinápolyból jelentik. Nordanghian közölte a távirati iroda képviselőjével, hogy a porta európai Törökország tartományai közigazgatásának javítása érdekében elhatározta, hogy az 1880. évi törvényt, mely a berlini szerződés XXIII. szakaszának tolmánya volt, meg fogja változtatni. A miniszter felhatalmazta a távirati iroda képviselőjét, hogy ezt a közlést a nyilvánosság tudomására hozza.

Konstantinápolyból jelentik: Hivatalos kommuniké a következőket közli: Az európai vilajetekbe behozandó és tegnap elhatározott reformokat illetőleg a porta ideiglenes törvényt fog keresztülvinni a vilajetekre való törvény keretében, mely 1880-ban ottomán és külföldi funkcionáriusok tanácskozása alapján a berlini szerződés XXIII. szakaszának megfelelően dolgoztatott ki és alapvető reformokról gondoskodik a teljes egyenlőség alapján a lakosság összes elemeire. Hír szerint a szenátorok az 1880. évi törvény megvalósítása mellett fognak állást foglalni.

Tiltakozó

nagygyűlés Debreczenben.

A függetlenségi párt akciója.

Nagy napja lesz Debreczennek október 20-án. A debreczeni függetlenségi és 48-as párt e napon tartja tiltakozó nagygyűlését a kormány alkotmánytörvényének megbélyegzésére.

Debreczen mint egy ember fog részt venni ezen a tiltakozó nagygyűlésen, amely imponáns megnyilatkozása lesz a debreczeni függetlenségi polgárság érületének.

A tiltakozó népgyűlés előkészítésére a függetlenségi párt intézőbizottsága hatalmas akciót indított. Serényen folyik már ez irányban a munka és a nagygyűlést előkészítő bizottság nap-nap után ülésezik.

A debreczeni tiltakozó nagygyűlésen valószínűleg részt fog venni maga a vezér is, Justh Gyula, azonkívül gróf Batthány Tivadar, Holló Lajos, Lovász Márton, gróf Eszterházy Pál, Deéry Zoltán és még többen, — ezeken kívül természetesen a debreczeni függetlenségi képviselők: Bakonyi Samu és Tüdös János, valamint a hajdumegyei függetlenségi képviselők.

A tiltakozó nagygyűlés iránt természetesen már eddig is óriási az érdeklődés.

A polgármesterek és a pénzkrisis.

A pénzkrisis keserves határait elsősorban a városok érzik, amelyeknek éltető erejét, a kereskedelmét és ipart sutija elsősorban a vélság s így természetes, hogy a városok igyekeznek főképpen, hogy módot találjanak a bajok enyhítésére.

Dicséretükre legyen mondva, ebben az akcióban előljárnak a városok polgármesterei, akik a jövő hónapban tanácskozássra gyűlnek össze Nagyváradon s tanácskozásuknak a tárgya éppen az lesz, hogy a városok mit tehetnek és mit tegyenek a szomorú gazdasági válsággal szemben.

A magunk részéről csak úrvendeni tudunk a polgármesterek tanácskozásának, mert meg vagyunk győződve, hogy a tanácskozás csak eredményes lehet, részint azért, mert az mindig eredményes, egyöntetű eljárásra vezet a városokat, másrészt és főképpen azért, mert a városok egyöntetű fellépésének kétségtelesen lesz annyi súlya, hogy cselekvésre fogadják kényszeríteni a kormányt.

A polgármesterek szavának súlyt kell, hogy kölcsönözzön nemcsak az ő tekintélyes állásuk, hanem az a körülmény is, hogy — amint arról a kormány sokszor meggyőződhetett — a törvényhatóságok fejének testülete, a közérdek legelsőrangú képviselője.

SZÍNHÁZ.

1912. okt. 8-án, kedden:

FRANKFURTIÁK.

Vigjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Gudula asszony — H. Serfőzi Etel.
Anselm — Lévai Farkas Pál.
Nathan — Máthe Gyula.
Salamon — Szilágyi Ernő.
Carl — Pethő Pál.
Jakab — Szászalmi György.
Charlotte — Vajda Ilonka.
Gusztáv herceg — Lajthay Károly.
Christoph Moritz örgróf — Székely.
Eveline hercegnő — Wirth Sári.
Von Klausnal herceg — Kassay K.
A hercegnő — Uti Gizella.
Fehrenberg gróf — Kállay Károly.
Von St. Georgesné — M. Tordai E.
Apát — Kiss Imre.

Heti műsor:

Szerdán: Hölgyek öröme, vigjáték. C) órlet.

Csütörtökön: Leányvásár, operett. A) órlet.

Pénteken: Csitri, vigjáték. B) órlet.

Szombaton: Trenck báró, operett. Ujdonság. C) órlet.

Vasárnap délután: Asszonyfaló, operett.

Vasárnap este: Trenck báró, operett. Kis órlet.

SZÍNHÁZI HIREK.

Bérczi Ernő, társulatunk kiváló tagja nuzamosabb betegsége után e héten, pénteken lép fel először a «Csitri»-ben. Ugyanez alkalommal lesz alkalmunk Wirth Sáriát egy teljesen egyéniségéhez illő szerepben megismerni: ő játssza a «Csitri» című szerepét. Tekintve, hogy ez előadásban Zilahy igazgató is közreműködik, ez előadást bátran sorozhatjuk a szezon legjobb előadásai közé.

Trenck báró operettel már annyira elkészültek, hogy már szombaton bemutatásra kerül. A főbb szerepeket Zilahyné S. Vilma, Boróczy Lili, H. Serfőzy Etelka, Székely Gyula, Kassay Károly, Máthe, L. Farkas Pál játsszák.

Uj szubrett. Zilahy igazgatónak sikerült szerződtetnie Aranyosi Gizellát operett-szubrettnak. Aranyosi Gizella igen jó hírnévnek örvend a vidéken.

Limonádé ezredes a jövő hétre van kitűzve. A próbák serényen folynak. Irmagt, a sokoldalú és népszerű tükört ez alkalommal mint rendezőt fogjuk megismerni és tekintettel arra, hogy mint karmestert már ismerjük, joggal reméljük, hogy mint rendező is be fog vélni. A főbb szerepeket Zilahyné S. Vilma, Boróczy Lili, H. Serfőzy Etel, Aranyosi Manka (első fellépte), Falussy, Máthe, Kassay, L. Farkas Pál stb. creálják.

Modern és a legjobb
Villamos
berendezések
rendelje meg
FÖLDVÁRI-nál
üzleti telefon 168
gyári telefon 816.
Tanuló felvétetik.

Mi történt a tanyán?

Azapós revolvermerénylete.

Éjféli viaskodás.

Összekötött halott.

Borzalmas büntény történt a nem messzi Gelej-tanyán.

Szilágyi Károly földműves háza volt a színhelge az alábbi véres eseménynek. Távol, más emőriakta helytől magános ház a tanyán. — Szilágyi, a felesége, két éves kis fiuk és az asszony anyja, Egr Antalné laktak ott. Egr Antalné Okányó az ura elől menekült a leányához. Egr Antal részeges ember volt, ki néhányszor késsel kómadt a feleségének.

Egr Antalné egy hónapig nyugodtan élt Szilágyiékknál, amikor megérkezett a tanyára az ura is. Az ember jó szóval állított be a vejéhez.

A második éjjel kideríthetetlen okból Egr Antal revolverrel az ágy felé lőtt, amelyben a leánya és a veje feküdt. A golyó nem talált. — Egr Antal a leányára szegte a revolverét, amely azonban csütörtököt mondott. A harmadik lövés talált. A golyó Egrinét horzsolta és Szilágyi telugrott az ágyból s dula-Szilágyi Károly lábába halott. Erre kodni kezdett az apósával. A revolver kicsavarta az öreg kezéből. Segédkezett ebben a felesége is. A verekedésnek az lett a vége, hogy Egr Antal összekötött fejjel maradt a padlón. Szilágyi kötelet hozott és az apósát összekötözte. Azután kicipelte a pitvarba, ahol reggelre halva találták az öreg. Szilágyit tartóztatták.

Tarka krónika.

A kávéházban az egyik törzsasztalnál, ahova tisztviselők járnak, — hosszabb távollét után megjeleni egy fiatalember, akit négy hétig nem láttak a barátai. A társaság meglepetve konstata, hogy az ifju teljesen megváltozott, amióta nem látták.

Az előtt szolgálatkés, előzőkeny, udvarias ember volt és egyszerre nyegle kihívó modoru lett. Sőt némelyek azt is megállapították róla, hogy határozottan megbutult.

Amikor az illető fiatalember eltávozott az asztaltól, egymástól kérdezték az ismerősei:

— Mi lette ez a fiut? Olyan, mintha megbutult volna.

— En tudom, mi a baja — mondta az egyik ismerőse — ez az ember mostanig tejkurát használt. A tej a fejébe szállt és attól — vízfejű lett.

A szórakozottság netovábbja az, ami egy debreczeni tudós tanárral megesett.

A tanár ur a szemüvegét kereste és közben ezt mondta, magában morfondirozva:

— Biztosan tudom, hogy ide tettem azt az üveget és most még sincs itt. Ha nem volna a szemem, nem is tudnám megkeresni.

HIREK.

Jön a háború!

Itt a hadi tudósítók évadja. — Nemcsak az újságírók tantáziója röpököd ilyenkor a messzeségben, hanem a hozzá nem értő publikum, értem alatta a hűlgyikéket és az újságolvasó közönség azon részét, akik eddig teljesen meg voltak elégedve a napi hírekkel és a színházi rovattal.

El lehet képzelni, hogy az, a külföldi sok idegen szó mennyire megzavarja kis agyukat. A kérdésközlésnek se vége, se hossza. «Damarch mar», t. i. követek, ultimátum, genfi conventio, sárga, fehér, fekete könyv és isten tudja miféle kutyvalék, mely mind a törvényes eldőlés előhírnöke.

En, mint újságolvasó emeer, — vizsgálom az újságírókat és lelki örömmel szolgát, habár nincsenek az egyes cikkek és hírek alatt az illetők nevei, mégis magam elé tudom őket varázsolni.

Hát nézzük a komoly újságokat. Hát hiszen komolyan tén mind-egyik komoly és megbízható információ alapján ír, mert mind-egyiknek van jelenleg egy magas állású személyisége, ha mindjárt a «Távírási iroda» is.

A komoly újság, majdnem minden vezércikkében a megbomlott egyensúlyról ír. Megbomlott az egyensúly, hát mi a félszkes fene ez? A köznapit életben sokat hallunk bomlott óráról, emberről, továbbá birkáról, de a bomlott egyensúly, fából vaskarika.

Már most az az újságíró, akinek feladata a bomlott egyensúlyról vezércikkézni, telveszi a komoly coturnusokat, ráncos huzza homlokát, szemét aggódva néznek, ajkai kissé nyitva, keze a tollszárat félig megnyomva röjja a betűket.

Minekután a bomlott «Egyensúly» keletkezését is meg kell világítani, megszólaltatja a kegyelmes urakat, majd a delegáció tagjait, kik mind a modern Cassandra szerepeit játszzák.

A boulevard-lapokban sürgönypöznák, teleofn-kagylók, ágyu ütegek, aeroplánok, kinematográfok, torzrajzai után, vastag betűkkel «Világháború» cím alatt ír az újságíró. Fűrge riporter, cvikkeres, kagyló a füle mellett, egyik szeme félig becsukva, cigaretté két-ujja között, a tollszárat könnyedén fogva, nyitl ábrázat, ajkait félig mosolyra huzva, szaporán, röviden, velősen, siégerekkel dolgozva, röjja a betűket. Szófia, Belgrad, Athén, Cetinje egy lángtenger, viharfelhők tornyosulnak az egész Balkánon, már cikáz a villám, egy szikra és a villangnyal telített «európai egyensúly» felrobban. Már felrobbant! Saját kiküldött tudósítók telefonálják, hogy az egész Balkán mozgósít, már a montenegróiak levágták az elesett törökök orrát. Olvasói közönségünk meg lehet győződve, hogy saját kiküldött tudósítók a legpontosabban fogja a hírszolgálatot teljesíteni, erre a célra külön telefonvezetékét fektettünk a Balkánra.

Igy dolgoznak az újságírók. És csoda, hogy el nem veszítik a fejüket, amikor tudják, hogy nekem és újságolvasó társaimnak mindez nem elég. Olyan nagy a hírhésgünk, hogy még a nem létezőknél is többet akarunk.

Egy olvasó.

— **A város közgyűlése.** Debreczen város törvényhatósági bizottsága e hó 17-én tartj ameg ösz. rendes közgyűlést.

— **Ipartestületi gyűlés.** Pénteken, folyó hó 11-én délután 5 orakor az ipartestületi békeltető bizottság ülést tart az ipartestület diszternőben.

— **Ferencz Ferdinánd Budapesten.** A legközelebi delegációt, amely az 1913-iki közös költségvetés elintézése céljából november első napjaiban Budapesten gyűl egyjoe, a király képviseletében Ferencz Ferdinánd főnereczeg, trónörökös fogja ünnepiesen megnyitni, mert a királyt meg akarják kímélni a Budapestre való utazás fáradsalmaitól.

— **A bűdszentmihályi vonatgelőzolás** áldozatát, Bagdi Károlyt ma délután boncolták fel a vizsgájdörin jelenlétében. A boncolás megállapította, hogy Bagdi teltétlenül halálos sérüléseket szenvedett, az esetleges megmentéséről tehát szó sem eshetett. A vizsgálat azért tovább folyik az elgázolás ügyében.

— **Elektromotor kezelői tanfolyam.** A keres. és iparkamara az érdeklőség tudomására hozza, hogy a kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága 1912. évi október 21—26-ig s november 18—23-ig két elektromotor kezelő itanfolyamot rendez. E tanfolyamokon részt vehetnek: elektromotor tulajdonosok, elektromotor kezelők, központi elektromos telepek művezetői, gépészei és szakmunkásai, erős áramu elektromos szerelők, műszerészek, géplakatosok és rökön-szakmájú iparosok. Ezen tanfolyam 6 napon d. e. három órai előadással és d. u. négy órai gyakorlattal tartatik. A tanfolyamot rendszeren látogatott hallgatók a tanfolyam befejezése után látogatási bizonyítványt kapnak. A tanfolyamra jelentkezni lehet naponként a hivatalos órák alatt (d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7 óráig, sárnap d. e. 9—12 óráig VIII., József-körut 7., I. 2.) Vidékiek az okmányok beküldése után irásban is jelentkezhetnek. A bejelentésben feltüntetendő: a név, foglalkozás, lakóhely és az, hogy melyik tanfolyamon kíván részt venni. Tandij nincs, beiratási díj 2 korona.

— **Kevés a csendőr.** Rendkívül érdekes bizalmas rendelet érkezett a minap egy csendőrkerületi parancsnoksághoz. Arról panaszkodik a leírat bevezetése, hogy országszerte kevés a csendőr és na valami nagyobb összpontosítás történik, egyszerűen megönnul a községekben a szolgálat; rendes körülmények között is oly kicsiny a létszám, hogy új örsök felállítása nagyon nehéz és a már meglévő örsökön is 2—3 emeer végzi el 5—6 csendőr munkáját. — Arra utasítja most már a belügyminiszter a kerületi parancsnokság útján az egyes csendőrörsöket, hogy általában szolgálatot tevő csendőrök igyekezzenek a kiszolgált katonákat a csendőrség kötelékébe való bejézésre buzdítani. — Kevés a csendőr országszerte, de Budapest megszállására, a rendőrpriorékek és a mungók irhájának a védelmére száz és száz jutott. Ne tessék elvonni a csendőröket tulajdonképpen való hivatásuktól, akkor majd lesz csendőr!

— **A tolvaj kereskedőinas.** Deutsch Sámuel kereskedő, Hatvan-u. 9. sz. alatti lakos panaszt tett a rendőrségen egy próbatanonca ellen, kit tetten ért, mikor az üzletől egy csomag teát akart elemelni. Az ingyen teára utazó tanonc ellen a rendőrség az eljárást megindította.

— **Letartóztatott dohánycsempészek.** Pár nappal ezelőtt a gacsályi csendőrséghez névtelen feljelentés érkezett, amelyben tudatták a csendőrséggel, hogy Balog György és Lázai Adám gacsályi lakosok dohánycsempészéssel foglalkoznak. A csendőrség a névtelen levélről feljelentése alapján megindította a nyomozást s kiderítette, hogy a két ember tényleg dohánycsempészéssel foglalkozik. Megállapították, hogy Balog és Lázai, akik egyjoe a legveszedelmesebb dohánycsempészeknek, — Lengyelországba több metermázsa dohánnyt szállítottak. A csendőrség a csempészek lakásán házkutatást tartott. A házkutatás alkalmával 150 kilogramm leveles dohánnyt találtak, amelyet szintén Lengyelországba vittek volna. A csendőrség a csempészeket vasraverve szállította be a királyi ügyészség fogházába, ahol Morvay Károly vizsgálóbíró kihallgatás után előzetes letartóztatásba helyezte őket.

— **Vasuti gyermekkocsik.** Az amerikai vasutársaságok a legújabb időben gyermekkocsikat is jaratnak a vonalaikon, amelyek arra vannak szárvva, hogy az utazó gyermekeknek lehetőleg otthonias kényelmet nyujtsanak. A kocsik étkező-, toilette-, fűrdő- és hálószobákra van felosztva, melyben egy feltucat ágy és bicso van felállítva. Ezekben a kocsikban a gyermekek kedvük szerinti játsznának és nancurozhatnak. A padló vastag, puha szőnyeggel van borítva a falak pedig vattával vanuak kárpáznázva, nehogy a gyermekek játékközben, ha elesnek, vagy a talhoz vágódnak, megsérüljenek. A kocsiban gyermekkertésznőt is alkalmaztak, aki az utazás alatt felügyel a gyermekekre. Az étkezésre rendkívül nagy gondot fordítanak és a csecsemőknek a táplálására gyermektejet is visznek az utra. Az amerikai anyok tehát most már nyugodtan lenetnek az utazás alatt, mert a vasuti «gyermekkertésznő» ő helyettük is elvégzi a gyermekfelügyelet nehéz munkáját.

Gyárjegy.

Ne vegyen semmit

anélkül, hogy nem kérdezne: valódi-e; avagy gondosan meg nem vizsgálná, vajjon: a „valódi: Franck“ minőség ismertető jele, mely a FRANCK HENRIK FIAI kassai gyárából származó minden ládikára és csomagra rá van nyomtatva, rajta van-e.

A minőségben rejlik a jószág, olcsóság, fűszeresség és izletesség.

— **Elveszett ridköl.** Schifffmann Mór ékszerkereskedő, Hunyadi-u. 11. sz. alatti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy unokanővére f. hó 6-án amidőn Halápon az állomáson tartózkodott, fekete örtárcáját elvesztette, amelyben 2 drb. aranygyűrű s 14 korona készpénz volt. Az egyik gyűrűben egy briliáns kő volt beroglatva, a másik pedig jeggyűrű volt. A megtaláló, ha a tárgyakat a rendőrségen beszolgáltatja, illő jutalomban részesül.

— **Ma és a következő napokon a Magyar Király-kávéházban** Vágó Valéria k. a., országos zeneakadémiát végzett hegedűművész nő zeneestélyt tart. Számos látogatást kér: Beke Emil karmester.

— **Ügyes, megbízható fiatalember üzletszerzésre magas jutalékkal azonnal felvétetik lapunk kiadóhivatala részére.**

Mesterséges tej.

Halad a technika.

Rigler professzor, a kitünő kolozsvári egyetemi tanár nagyszerű felfedezést tett. Feltalálta a mesterséges tejet. A találmánynak — a felfedező kijelentése szerint — az a célja, hogy az általános drágaságon enyhítsen. Mihelyt erről a felfedezésről olvastam, rögtön az jutott eszembe, hogy az általános drágaságot csak a technika vívmányával fogjuk megszüntetni. Azon az alapon, amelyen Rigler tanár ur dolgozik, talán tovább lehetne haladni és akkor csakugyan gyönyörű volna az élet. A felfedező kedvű technikusok számára talán idejő, hogy mik volnának a legelső lépések a drágaság enyhítése céljából.

Mindenekelőtt mesterséges húst kellene csinálni. A legegyszerűbb persze az lenne, ha mesterséges uton marhákát tudnánk előállítani. Mondjuk, két forint huszért vehetnek egy gyári uton készített marhat és levághatnám. Egy hónapig el volnék látva hussal.

Itt van azután a kenyérdrágaság kérdése. Ezt is csak úgy lehetne megoldani, ha mesterséges uton lehetne búzát termesztetni. A gyári búzának az az előnye is megvolna, hogy megszüntetné a bórce-játékot.

Azután a lakásdrágaság... Hogy lehetne segíteni a lakásdrágaságon? — Csak úgy, hogy gyártanának háziurakat, akik a házbért nem emelik, hanem leszállítják. Ilyen háziurakat a természetben persze nem lehet elképzelni és ezért van égető szükségünk a gyári uton készített automata-háziurakra. Ezzel kapcsolatban a mesterséges levegő kérdése is megoldható lenne. Miért ne szivhassak én jó, finom, tengeri levegőt, mikor a technika vívmányai ezt is rendelkezéseimre bocsátják?

Minden csak technika, hűlgyeim és uraim! A technika még tejet is elő tud állítani mesterségesen. A technika előtt semmi sem lehetetlen. — Semmi! Annyira semmi, hogy most megyek a kávéháza és megpróbálom a technika összes vívmányai segítségével, mesterséges uton — öt koronát szerezni...

A szerkesztésért felelős Voith György

Vizvezeték, Gyenes Antal, Csapó-u. 6. Telefon 15.

csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben, jótállás mellett —
Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítik. Házak évi jókarban tartását
csekély díjazásért elvállalom.

Ludaser János

női, pipero csipke
és rövidruha szelvé
(Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyol
harisnya és
párisi ujdonságokban.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró-
hirdetések árát mellékelni. A ki-
adóhivatal fenntartja magának a
szövegváltoztatási jogot oly hir-
detésekkel szemben, melyek meg-
jelenését kizárja a hirdetés tar-
talma, értelme. — Tudakozódá-
sokra készséggel adunk felvilá-
gosítást, ha a válasza szükséges
levélbélyeget mellékelik. Minden
hirdetésre ingyen ad fölvilágosi-
tást a kiadóhivatal s hirdetőket
kívánatra díjtalanul szerkeszt.

Vincellér állást keres. — akár hely-
ben, akár vidéken, — ki e szak-
mában teljes jártassággal bír és
egyben a pintéri szakmában is jár-
tas. Ajánlatok «Vincellér» jelige
alatt a kiadóba kéretnek.

HA NINCS PÉNZE és szüksége
van vászon, asztalterítő, szövés
és csipke-függöny, futó és nagy
szőnyegre. Paplan és flanel ta-
karók, férfi és női felöltők, kész
férfi-, fiu öltönyre vagy tükör,
kép és butor, a mai naptól fog-
va oly olcsón lesz eldöve, hogy
mindenkinek saját érdeke, hogy
egy próbabevásárlást eszközöl-
jön. Tisztelettel Kaiser Salamon.
Telefon 685.

OLCSÓ és jó órák, ékszerek leg-
olcsóbban szerezhetők be Gas-
parik Ádám órák és ékszerész-
nél Debrecen, Hunyadi utca 12.
Ugyanott órajavitások legolcsób-
ban eszközölhetnek.

Külfönbéjratu utcai butorozott szoba
kiadó Simonffy-utca 54. sz.

Vár-utca 7. sz. házban egy külön bé-
jratu udvari butorozott szoba
azonnal kiadó özv. Rosenfeldné-
nél.

ŐSZI BARACKOT befőzésre, posta-
kosaranként 5 — korona, csemege-
szőlőt 3-50, lekvárszilvái, császár-
körtét, ugorkát, paprikát, parad-
icsmot 2-40, mázsánsként 16 —
kor. Szabó, Csongrádról.

EGY butorozott szoba Csapó-utca
19. sz. alatt kiadó esetleg 2 ur
részére.

Kisobb külfönbéjratu butorozott
szoba villanyvilágítással olcsón
kiadó. Darabos-utca 7. a ház-
tulajdonosnál.

Gutmann Testvérek

köszönbányái

Budapest, V., Béla-utca 6. szm.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és
diószén szoba- és konyhafűtésre.
Ostrau-dombrau, darab-, kocka-, dió-
és aknaszén gép- és kazánfűtési
célokra.
Ostrau mosott finom és durvaszerű
kovácsszén.
Drenkovi s én ipari célokra, saját
gőzöstünkkel szállítva.
Ostrau-dombrau pirszen öntöde és
szívógáz célokra.
Ostraui köszén brikett 3 kilogram-
mos darabokban, lokomobil és
stabil gépek fűtéséhez, minden
vasut és hajóállomásra szállítva.
Elsőrendű porosz „Király”-bányái
1, 3 és 6 kilogrammos brikett,
kályhafűtésre kiválóan alkalmas.

Amerikai Parti Aruház

Hatvan-utca 20.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Egy vidéki banknál elzalogosított áru-
kat 50%-al a beszerzési áron alul
vettem meg és árákat alábbi olcsó
áron ajánlom a r. é. vevőközönségnek,
Finom zefir férfi ingek K 2.50-től
Finom fehér " " " 2.—
Férfi gallérok " " " 1.—18
" sapkák " " " 1.—50
Fiu és leány szalmakalapok, —30
Finom női batist és zefir

blousok " " " 2.—
Finom női selyem blousok " 3.—
Férfi nadrágtartók " 1.—50
Kész pongyvlák minden
kivitelben " 4.30
2 méter szerb vászon " 1.—22

Selyem sálak minden elfogadható
árért.

Tisztelettel Löwenhelm Albert

Nyomatott Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában Debrecen. Darabos-utca 7. Typograph szedőgépen szedve.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A József kir. herceg szanatórium egyesület Debreczen-
ben a Nagyerdőn építendő Augusztia tüdőbeteg szanatórium
építő munkáinak biztosítására a következő feltételek mellett
nyilvános versenytárgyalást hirdet.

1. Versenytárgyalásra kerülnek a következő munkála-
tok: I. Föld-, kőműves- és elhelyező munka, II. Vas, III. Vas-
beton, IV. Chukó, V. Ács, VI. Tetőfedő, VII. Bádogos, VIII. Li-
noleum, IX. Parkett, X Cementáru és burkolati, XI. Aszfal-
tozó és kátrány. XII. Lift, XIII. Asztalos, XIV. Lakatos, XV.
Mázoló, XVI. Kályhás, XVII. Redőny, XVIII. Üveges, XIX. Csem-
peburkolati, XX. Szobafestő, XXI. Villamos berendezési, XXII.
Központi fűtési, XXIII. Vizvezetési és csatornázási, mosó és
főző pépek, XXIV. Kerítések, utak és járdakészítési munkák
(ez utóbbiban külön-külön kátrányozó-, betonozó drótháló
kerítési és ácsmunka).

2. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt
vehet, aki ipara gyakorlására hatósági engedéllyel bír, akik
iparengedéllyel nem bírnak, kötelesek már ajánlatuk meg-
telelekor képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak
képesítését igazolni.

3. Az ajánlat tehető a munkacsoportokra külön-külön,
több munkacsoportra együtt, vagy az összes munkálatokra.

4. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban „Ajánlat a
debreczeni Augusztia tüdőbeteg szanatórium munkálataira”
felirattal ellátva legkésőbb f. évi október hó 26. déli 12
óraig a József kir. herceg szanatórium egyesült központi
irodájában (Budapest, IV. Sütő-u 6. I. em. 3.) nyujtan-
dók be.

5. Csakis azon ajánlatok vétetnek figyelembe, amelyek
a rendelkezésre bocsajtott nyomtatványokon az egységárak
és végösszegek pontos kitöltésével és a végösszegeknél
számokkal és szavakkal való pontos kitöltésével adattak be,
később, vagy távirati uton tett ajánlatok figyelembe nem
vétetnek. Az ajánlattevők a végleges döntésig kötve marad-
nak, mely döntés legkésőbb 1 hónapon belül fog bekövet-
kezni.

6. A szerződés megkötésekor vállalkozó tartozik 5%
bánapénzt letenni.

7. A munkálatokra vonatkozó feltételek és a tervek a
fent nevezett egyesület irodájában (Budapest, IV. Sütő utca
7. I. 3.) naponként d. e 10-12 között, valamint a tervező
építésznél (VIII. Vas utca 5. III. em. 11.) betekintheők.

A szükséges nyomtatványok és pedig az I., III., V.,
XIII., XIV., XV., XXI. XXII. és XXIII. munkacsoportok
2 kor.-ért, a többi munkacsoportok 1 kor.-ért és az aján-
lati lapok 60 fill.-ért csakis a fent nevezett egyesület iro-
dájában (IV. Sütő-utca 6. I. 3.) d. e. 10-12. közt szerez-
hetők be.

8. A munkálatok a vállalat elnyerése után azonnal tel-
jes erővel megkezdendők és oly módon folytatandók, hogy
az egész szanatórium 1914. év április hó 1-én rendelteté-
sének teljesen készen átadható legyen.

9. A munkálatok elnyerői a felhasználandó anyagokat
a magyar korona országaiból hazai termelés és ipar révén
tartoznak beszerezni és csakis magyar honos személyzetet
alkalmazhatnak.

10. Az egyesület fenntartja magának azt a jogot, hogy
a beérkezett ajánlatok között szabadon választhasson, eset-
leg azoktól teljesen el is tekinthessen.

Budapest, 1912 szeptember hó 28.

A József királyi herceg szanatórium egyesület nevében

Lukács György

v. b. t. t. országgyűlési képviselő
egyesületi elnök.